

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

**VZDĚLÁVACÍ OBSAH
ČEŠTINY JAKO DRUHÉHO JAZYKA**

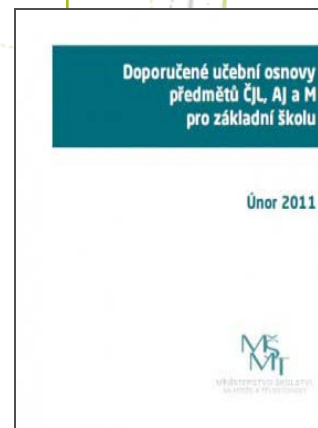
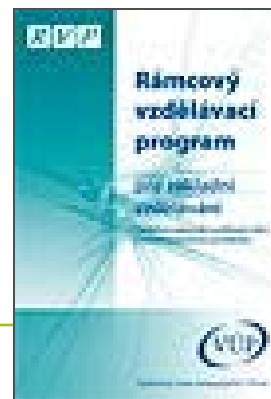

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

Terminologie na úvod

VZDĚLÁVACÍ OBSAH
X
OSNOVY
X
SYLABUS

SYLABUS KURZU:

- Seznámení, tělo, smyk, pohyb - gramatika: řád substantiv
- Ročna a roční období - gramatika: zájmena, skuzativ, přítomný čas
- Restaurace, jídlo - gramatika: slovesa
- Dům, bydlení - gramatika: slovesa
- Cestování, dovolená, orientace - gramatika: genitiv, minulý čas
- Zaměstnání, školní - gramatika: instrumentál, životopis, pohovor
- Naroznění, svátky, události - gramatika: dativ, kondicionál
- Obchody, nákupní, služby - gramatika: nominativ a skuzativ plurálu
- Pozvání, návštěva, ládka - gramatika: spojky, datum, časové vety
- Zdraví, nemoc, - kultura - gramatika: imperativ
- Sport, koníčky - gramatika: slovesa pohybů
- Kultura a umění - gramatika: posesivní adjektiva
- Můži a ženy, jak vypadají - gramatika: komparace adjektiv a adverbů
- Informace, internet, počítač - gramatika: substantiva v pluralu
- Společnost, ve škole, žurnál, hobby - gramatika: modální výrazy, kondicionál
- Móda a oblečení - gramatika: číslovky, slojky, deklinace

REGISTRACE:
edu@icpraha.com

Integrační centrum Praha www.icpraha.com

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

VÝCHODISKA TVORBY

- ▶ Situace ve školách
  - minimum jazykové přípravy žáků s OMJ
  - malá připravenost učitelů učit ČDJ
  - nejednotnost v přípravných třídách, v intenzivních kurzech
- ▶ Cíle METY
  - prosadit ustálenou formu jazykové podpory
  - nástrojem jsou osnovy
  - zkvalitnění výuky v přípravných třídách
  - propojení i s výukou v běžné škole

SYSTÉMOVÁ DOPORUČENÍ V OBLASTI ČDJ NA ZŠ

A) ZMĚNA ZPŮSOBU ORGANIZACE A ROZSAHU JAZYKOVÉ PŘÍPRAVY PO PŘÍCHODU ŽÁKA BEZ ZNALOSTI ČEŠTINY

- Po příchodu žáka bez znalosti češtiny doporučujeme školám zajistit **intenzivní výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) v rozsahu 320 hodin** (16 týdnů x 20 hodin).
- Doporučujeme školám poskytovat **další jazykovou podporu žákům**, kteří absolvovali intenzivní výuku ČDJ nebo žákům s potřebou jazykové podpory přicházejícím z jiných škol. Doporučujeme poskytnout těmto žákům **3 hodiny ČDJ týdně po dobu dalších 1-2 roků** (výjimečně 3 roky).

B) VYTVOŘENÍ VZDĚLÁVACÍHO OBSAHU ČDJ

- Doporučujeme, aby NÚV ve spolupráci s odborníky na základní vzdělávání a zejména odborníky na češtinu jako druhý jazyk vypracovalo **vzdělávací obsah a metodiku vzdělávacího oboru ČDJ** a zařadilo je do RVP. Zároveň se vzdělávacím obsahem je třeba **definovat i výstupní dovednosti za 320 hodinový kurz** i pro dlouhodobou jazykovou podporu, aby na ně bylo možné navázat průběžnou jazykovou diagnostiku.

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

Expertní pracovní skupina

- Proběhly 3 pracovní skupiny
- 10 odbornic na výuku ČJCJ a ČDJ, na výuku dětí a žáků s OMJ a z NÚV

Cíl EPS

- Vytvořit vzdělávací obsah/osnovy češtiny jako druhého jazyka pro časovou dotaci 320 hodin včetně výstupní úrovně a přehledu slovní zásoby a gramatiky.

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

INSPIRACE

- ▶ Osnovy druhých jazyků (angličtina, němčina aj.)
- ▶ RVP ZV Cizí jazyk; Doporučené učební osnovy pro AJ
- ▶ Zkušenosti expertek (zejména z vyrovnávací třídy)

A1.1

Einheit 4

**Essen
und Trinken**

20 UE

**Sprache+ 3 UE
DaZ 17 UE**

Inhaltliche und sprachliche (Grob-) Ziele

Die TN sollen das Einkaufen in deutscher Sprache selbstständig bewältigen können. Durch gemeinsame Aktivitäten wie die Supermarktrallye und ein Kochprojekt soll das Gemeinschaftsgefühl in der Gruppe gestärkt werden und die Aneignung des thematischen Wortschatzes spielerisch verlaufen.

Lexik

- Lebensmittel und Getränke, (Über- und Unterbegriffe: das Obst → die Banane, das Gebäck → die Semmel)
- Besteck und Geschirr
- Euro/Cent
- Mahlzeiten
- Verben: kosten, kaufen, einkaufen, nehmen, essen, trinken
- Größen- und Mengenangaben (1 Stück, 1 Kilo, 1 Liter, 10 Deka, ...)
- Zahlen wiederholen und vertiefen

Grammatik

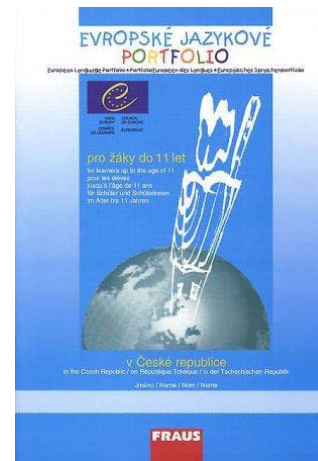
- Bestimmter und unbestimmter Artikel inkl. WH der Negativartikel
- Einstieg in den Akkusativ
- Modalverb mögen („Ich mag Bananen.“ „Ich möchte bitte...“)

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

Úroveň

- ▶ Není zatím vytvořen popis přímo pro ČDJ a děti/žáky
- ▶ Výstupní úroveň po absolvování kurzu = A2 (uživatel základů jazyka)
  - Společný evropský referenční rámec pro jazyky (SERR)
  - Evropské jazykové portfolio (EJP) pro žáky do 11 let a žáky 11 – 15 let
  - jazykové deskriptory Evropského centra pro moderní jazyky (ECML, Council of Europe) pro žáky (11 – 16 let) při plnění povinné školní docházky v matematice, dějepisu a občanské nauce
  - Vokabulář certifikované zkoušky z češtiny pro mládež (ÚJOP)

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

Tabulka pro sebehodnocení:

		A1 uživatel základů jazyka	A2 uživatel základů jazyka
Porozumění	 Poslech	Rozumím známým slovům a zcela základním frázím týkajícím se mé osoby, mé rodiny a bezprostředního konkrétního okolí, pokud lidé hovoří pomalu a zřetelně.	Rozumím frázím a nejběžnější slovní zásobě vztahující se k oblastem, které se mě bezprostředně týkají (např. základní informace o mně a mé rodině, o nakupování, místopisu, zaměstnání). Dokážu pochopit smysl krátkých jasných jednoduchých zpráv a hlášení.
	 Čtení	Rozumím známým jménům, slovům a velmi jednoduchým větám, například na vývěskách, plakátech nebo v katalogích.	Umím číst krátké jednoduché texty. Umím vyhledat konkrétní předvídatelné informace v jednoduchých každodenních materiálech, např. v inzerátech, prospektech, jídelních lístcích a jízdních řádech. Rozumím krátkým jednoduchým osobním dopisům.

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

Jazykové deskriptory ECML

Understanding vocabulary and concepts

	A2	B1
Understand words and phrases	Has sufficient vocabulary to understand simple and basic information in the classroom. Can pick out and reproduce key words and phrases used in a subject matter context.	Has a sufficient vocabulary to follow lectures and understand the teacher and classmates. Can understand most teaching/course materials. Can understand the meaning of some words and phrases from the context in which they are used. May ask the teacher to repeat particular words and phrases.
Understand subject matter concepts	Can understand some basic subject matter concepts.	Can understand many concepts used in the teaching materials.

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

Věk a skupiny žáků

- ▶ Žáci ZŠ (6 – 15/16 let)
- ▶ Skupiny žáků:
  - Nečtenář (prvňáček +)
  - Začátečník bez latinky
  - Začátečník s latinkou
  - Pokročilejší žák
- ▶ Reflexe věku ve výstupech
  - Žáci do 11 let (s přihlédnutím k nečtenáři)
  - Žáci od 11 do 15/16 let

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

Témata / tematické okruhy

- ▶ Celkem 23 témat / tematických okruhů
  - Seznamování, představování se
  - Třída
  - Škola
  - Matematika
  - Čas, hodiny, dny
  - Volný čas
  - Lidské tělo
  - Rodina
  - Popis (vlastnosti)
  - Jídlo
  - Obchod, nakupování
  - Rok, roční období, počasí
  - Svátky
  - Přírodopis
  - Vyprávění (minulý čas)
  - Společenské vědy
  - Dům, byt, pokoj
  - Město, vesnice
  - Zeměpis
  - Dopravní prostředky
  - Profese
  - Plánování (budoucí čas)
  - Čeština

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

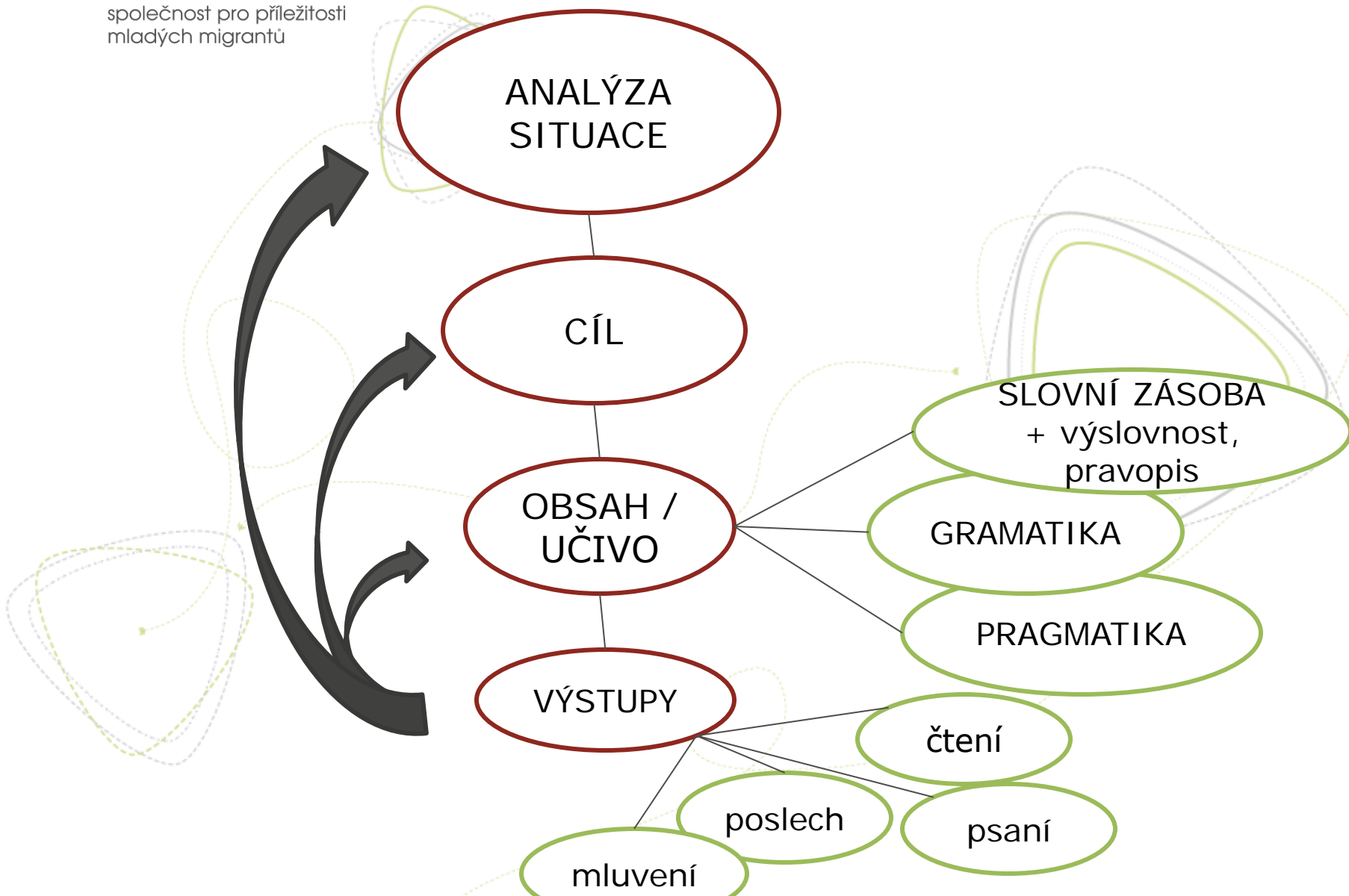
FORMÁLNÍ ÚPRAVA (rubriky)

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

TEMATICKÝ OKRUH

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

3. ŠKOLA

ANALÝZA SITUACE

Co žák potřebuje, aby situaci zvládl?
Zamyslete se prakticky!
Vztáhněte to k životu!
Jak se to vztahuje k životu žáka?

Žák potřebuje/musí:

- ▶ orientovat se v prostoru školy (v jednotlivých třídách, místnostech a na chodbách),
- ▶ zeptat se, kam má jít,
- ▶ oslovit učitele,
- ▶ chovat se podle pravidel školy a třídy,
- ▶ vyznat se v rozvrhu a předmětech, v žákovské knížce, v harmonogramu roku,
- ▶ umět o něco požádat (např. o pomoc, o otevření třídy, šatny apod.).

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

CÍL

Co učitel v tématu sleduje?
Co učitel chce, aby žák dělal, zvládl,
trénoval, zkoušel, ...?

Žák

- ▶ vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu
- ▶ pojmenuje jednotlivé části (místnosti) školy a okolí
- ▶ orientuje se v prostoru školy (a třídy), zeptá se, kam má jít, kde někdo je
- ▶ pracuje s rozvrhem, v rozvrhu najde potřebné informace, vyjmenuje školní předměty pro daný ročník (jeho vlastní rozvrh), určí vyučovací hodinu a den v týdnu
- ▶ používá slovesa školních činností
- ▶ pojmenuje osoby ve škole (rozlišuje přirozený rod), vhodně je osloví, pozdraví
- ▶ komunikuje v rámci školy (používá fráze potřebné ve škole)
- ▶ dodržuje školní a třídní pravidla a řád (přezouvá se, ...)
- ▶ používá žákovskou knížku (zapisuje známky, pravidelně ji dává rodičům k podpisu)

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

Klíčové kompetence

- ▶ Kompetence k řešení problému (*zorientovat se ve škole, když se žák ztratí*)
- ▶ Kompetence komunikativní (*komunikace s učitelem, se spolužáky, zeptá se, kde něco je*)
- ▶ Kompetence sociální a personální (*vhodně osloví a pozdraví učitele a spolužáky*)

Mezipředmětové vztahy – propojení s ostatními předměty/tématy

Matematika, Prvouka (čísla, hodiny, orientace v čase a v prostoru)

Tematický okruh:

2. Třída – věci kolem nás

5. Čas – dny v týdnu, hodiny

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

Co každý žák zvládne aktivně používat?
oblast + příklady

Slovní zásoba

- ▶ Osoby ve škole (*pan učitel / paní učitelka, žák/yně, školník...*)
- ▶ Předměty ve škole (*český jazyk, vlastivěda, hudební výchova, čtení...*)
- ▶ Místnosti ve škole (*třída/učebna, družina, jídelna, záchod, sborovna...*)
- ▶ Orientace x směry (*vlevo x doleva, nahoře x nahoru, vzadu / dozadu;*
- ▶ *patro, níž, výš, kde*)
- ▶ Slovesa (*chodit, jít, přezouvat se, běhat, moct, muset, nesmět, obědvat, svačit, přinést, koupit si školní časopis/sešit, podepsat, převléknout se*)
- ▶ Dny v týdnu (*pondělí, úterý, středa, ...*), odpoledka
- ▶ Řadové číslovky k určení vyučovací hodiny (1. (*první hodina*) –8.) a k určení poschodí (*druhé patro*)

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

Výslovnost

- ▶ napodobuje a vyslovuje jednotlivá slova a fráze
- ▶ trénuje výslovnost **dlouhých samohlásek** (á, é, í, ý, ó, ú/ů – *žák, paní, výchova, přinést, úterý, dolů*) i v konkurenci s krátkými samohláskami (*učitel – úterý*)

Výuka písmen Pravopis

- ▶ písmena pro **nelatinkáře**: **M, m, P, p, U, u, ú, ů, E, e, é** (doplňuje daná písmena do slov, popř. k obrázkům, př. MATEMATIKA, PRVOUKA, UČITEL, ÚTERÝ, STŮL, JÍDELNA...)
- ▶ **nečtenář**: trénink písmen v závislosti na probírání u žáků v 1. třídě
- ▶ pravopisně správně píše názvy místností, školních předmětů a osob a trénuje na nich **délku samohlásek** (ž__kyně, tříd__, n__hoře, z__chod) a pravopis **u/ú/ů** (__čitel, __terý, pom__cky, dol__)

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

Gramatika

aktivní, praktická
(gramatika ve vazbách/frázích)

- ▶ rozlišuje přirozený rod u osob (*pan učitel – paní učitelka*)
- ▶ pojmenovává školní předměty, osoby atd. v 1. pádě j. č.
- ▶ aktivně používá 4. pád vybraných podstatných a přídavných jmen (která se objevují ve frázích spojených s tématem, např. *Mám matematiku, chemii, dějepis a výtvarnou výchovu.; *ve středuu, v sobotu, v neděli*)*
- ▶ 1. osoba sg. přítomného času sloves *můžu, mám*
- ▶ časuje sloveso *být, mít* (v kladu a záporu) ve všech osobách
- ▶ ostatní slovesa zná (v infinitivu – *přezouvat se*)
- ▶ modální slovesa v 1. osobě j. č. + infinitiv (*nesmím běhat*)
- ▶ **Gramatika ve frázích/vazbách:**... (*jídelna*) *je v přízemí, ... je v prvním patře, ... (matematiku) mám první hodinu.*

GRAMATIKA PRO VÝSTUPNÍ ÚROVEŇ A2

Gramatika pro žáky s OMJ (výstupní úroveň A2)

	Gramatika	Témata
Podstatná jména	Rod	
	Číslo	
	1. pád j. č. i mn. č.	
	4. pád j. č. i mn. č.	
	6. pád j. č.	
	2. pád j. č.	
	(5. a 7. pád v rámci pragmatiky, např. <i>Dobry den, pani učitelko. Jedu tramvají.</i>)	
Přídavná jména	Rod	
	Druhy (tvrdé, měkké)	
	1. pád j. č. i mn. č.	
	4. pád j. č. i mn. č.	
	(Stupňování v rámci slovní zásoby)	
Číslovky	Druhy (osobní, ukazovací, tázací <i>kdo, co</i> , přivlastňovací)	
	1. pád	
	Pády v rámci pragmatiky (<i>Je mi špatně.</i>)	

	Gramatika	Témata
Číslovky	1. pád základních	
	1. a 6. pád řadových (Pády a druhy v rámci pragmatiky, např. <i>Chodím do druhé třídy.</i>)	
Slovesa	Osoba	
	Přítomný čas	
	Budoucí čas nedokonavých sloves	
	Minulý čas	
	(Imperativ v rámci pragmatiky a pasivně, např. <i>Napiš příklad.</i>)	
	Kondicionál v rámci pragmatiky, např. <i>Chtěl bych jablko.</i>)	
Příslovce	V rámci slovní zásoby, včetně stupňování	
Předložky	V rámci pádů	
Spojky	<i>A, ale, protože, když, že</i>	

Úvod do češtiny	Charakteristika slovních druhů
	Význam pádů
	Větná struktura
	Prefoxy a sufixy
	Vyjmenovaná slova (v rámci slovní zásoby)

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

Co mám říct, když ...

interakce se spolužáky, vztahy,
krizové situace...

Pragmatika a kompenzační strategie

- ▶ žádost (žák si umí o něco říct a reagovat na žádost někoho jiného; *Můžu jít na záchod?*)
- ▶ omluva (žák se umí omluvit, když přijde pozdě, zapomene si pomůcky či úkol; *Omlouvám se, že jdu pozdě. Omlouvám se, zapomněl jsem si přezůvky. Omlouvám se, nemám klíč od šatny...*)
- ▶ zeptá se, kde je záchod, třída 6.A, ředitelna, paní učitelka

Co mám dělat, když ...

Sociokulturní kompetence

- ▶ zná pravidla školy (přezouvá se; vypíná si telefon; ví, co znamená zvonění; ví, kdy má o něco požádat a kdy se omluvit...)
- ▶ správně užívá vykání a tykání ve školním prostředí

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

Co žák umí, zná a může?
minimální výstup

VÝSTUPY – Poslech s porozuměním

Žák do 11 let

- ▶ Když učitel nebo spolužák mluví pomalu a zřetelně, porozumí některým slovům.
- ▶ Rozumí jednoduchým pokynům učitelů a dalších osob ve škole (nejčastěji v rozkazovacím způsobu; př. *Neběhej/te, přezuj se, běž do šatny*), zachová se podle instrukce
- ▶ Rozumí jednoduchým otázkám, které se žáka týkají, a reaguje na ně (*Jaký teď máš předmět?* → žák ukáže na okénko rozvrhu)
- ▶ Ke slyšenému přiřadí obrázek (osoby ve škole, místnosti ve škole), ukáže konkrétní místo.
- ▶ Podle pokynů najde hledanou místnost/osobu.

Žák 11 – 15 let

- ▶ Rozumí jednoduchým otázkám, které se žáka týkají, a reaguje na ně (*Jaký teď máš předmět?* → *Teď mám matematiku.*)
- ▶ Rozumí jednoduchým větám o škole.
- ▶ Rozumí orientačním pokynům učitele (*Jdi dolů do šatny.*)

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

Co žák umí, zná a může?
minimální výstup

VÝSTUPY – Čtení s porozuměním

Žák do 11 let

- ▶ V jednoduchém textu najde známá slova.
- ▶ Reaguje na jednoduché psané instrukce doplněné obrázky situací (*Nemluvte! Vypněte si telefon, Musíte se přezouvat, Nesmíme běhat...*)
- ▶ Orientuje se podle jednoduchých nápisů (*ředitelna, tělocvična, jídelna, wc dívky, ...*) – najde dané místo ve škole.
- ▶ Orientuje se ve svém rozvrhu, ve změnách rozvrhu a v žákovské knížce.
- ▶ **Nečtenář:** orientuje se v obrázcích pravidel, v nákrese školy.

Žák 11 – 15 let

- ▶ V jednoduchém textu najde věty.
- ▶ Orientuje se podle jednoduchých nápisů (*objednávání obědů, kabinet přírodopisu...*) – najde dané místo ve škole.
- ▶ Reaguje na jednoduché psané instrukce.
- ▶ V plánu školy najde jednotlivé místnosti ve škole.
- ▶ Rozumí krátkým jednoduchým textům o škole.
- ▶ V textu najde konkrétní informace (např. který předmět je v pondělí druhou hodinu).
- ▶ Rozumí krátkým jednoduchým textům v žákovské knížce (př. *V úterý odpadá 5. a 6. hodina.*)

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

Co žák umí, zná a může?
minimální výstup

VÝSTUPY – Mluvení, ústní interakce, samostatný projev

Žák do 11 let

- ▶ Pozdraví a zdvořile osloví osoby ve škole
- ▶ Umí říct jméno svého třídního učitele
- ▶ Pojmenuje základní místnosti, osoby ve škole, školní předměty ve svém rozvrhu apod.
- ▶ Zeptá se, kde je někdo (*Kde je paní učitelka?*) nebo něco (*Kde je družina?*)
- ▶ Požádá o dovolení (*Můžu jít na záchod? Můžu jít do šatny?*)

Žák 11 – 15 let

- ▶ Umí říct jména svých učitelů a který předmět učí.
- ▶ Odpoví, kde něco nebo někdo je (*Jídelna je v přízemí vlevo.*)
- ▶ Popíše svůj rozvrh (*V pondělí mám češtinu, zeměpis...*)
- ▶ Zeptá se, jaký má předmět a kam má jít, co má dělat.
- ▶ Krátkými jednoduchými větami popíše svoji školu, svůj rozvrh.

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

Co žák umí, zná a může?
minimální výstup

VÝSTUPY – Psaní, písemný projev

Žák do 11 let

- ▶ Napíše své jméno.
- ▶ Opíše slova dle předlohy (tiskacím písmem).
- ▶ Napíše jména svých předmětů a učitelů (do ŽK).
- ▶ Vyplní rozvrh hodin zkratkami předmětů.

Žák 11 – 15 let

- ▶ Vyplní úvodní formulář v žákovské knížce.
- ▶ Napíše krátké věty o škole (*Ve škole mám matematiku, češtinu...*)
- ▶ Spojuje věty výrazem *a*
- ▶ Do textu doplňuje vynechaná slova.

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

VÝZVY A INSPIRACE aneb Co dále?

- ▶ Předfinální verze ke stažení na portálu www.inkluzivniskola.cz:
<http://www.inkluzivniskola.cz/cestina-jako-druhy-jazyk/vzdelavaci-obsah-cdj>
- ▶ V rámci projektu MŠMT máme možnost na vzdělávacím obsahu ČDJ dále pracovat, komentovat a upravovat jej.
- ▶ Pilotáž v přípravných třídách?
- ▶ Spolupráce s NÚV na zařazení do RVP ZV
- ▶ ...

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

DĚKUJI ZA POZORNOST!

Zuzana Janoušková

janouskova@meta-ops.cz

META, o.p.s – Společnost pro příležitosti mladých migrantů

Ječná 17, 120 00 Praha 2

tel: +420 222 521 446, +420 773 304 464

e-mail: info@meta-ops.cz

www.meta-ops.cz

www.inkluzivniskola.cz